

Димитър Н. Стефанов, Никола
Райков

Пеперуда

I.

Беше неизбежно: години наред селяните щяха да говорят, че това е най-свирепата лятна буря, която са виждали очите им. Баба Мара щеше да разправя за кокошките си, които отплавали сякаш са водни патици, отнесени от придошлата река заедно с откършени клони, кал, керемиди, гнилоч и мръсотия. Дядо Йовчо, който по природа беше спокоен човек, щеше да се кълне, че самият дявол е направил така, че светкавица да удари старата му плодородна кайсия наред двора, която се разполови подобно разсечена с грамадна секира, изсъхна и повече не даде плод за направата на омайната му, ароматна ракия.

Истина бе, че в онази лятна вечер небето се изля като разпрано с голяма шивашка ножица, а гръмовете изплашиха дори враните, които се скриха в пещерите около селото и не се показаха в продължение на три дни подир туй.

„Как намери точно в такова време да се пръкне на бял свят?“ – не можеха да се начудят селяните. Туй, което те не подозираха, а и никой друг не знаеше, бе, че не малкото момиче се роди по средата на природната стихия, а колкото и странно да звучеше, бурята бе дошла заради нейното раждане. Деница, защото тъй се наричаше детето по воля на майка си, изглеждаше обикновено и с нищо не даваше вид, че има нещо странно в нея, макар злите езици да казваха, че е прокълната. Повод за тези приказки им даваше не толкова лошото време, което съпроводи раждането ѝ, колкото събитията, които се случиха подир това. Нахалана от пронизващия вятър и прогизнала от шуртящата през покрива дъждовна вода родилката залиня и се просна смъртно болна на същото туй легло, на което даде живот. Грижите на нейната майка – лечителката баба Елена, която сама изроди детето, с нищо не помогнаха. Целебните мехлеми от билки и лековитите компреси само удължиха мъките ѝ с още два дни, след което Господ я прибра при себе си. Съпругът ѝ, нявга силен и напет момък се сбърчи от мъка, прегърби се, стана по-бял от ленево платно, а очите му се наляха с нездрава жълтина. Не изтрезня три дни подир смъртта на любимата си, и къде нарочно, къде без да ще, падна в придошлата река, която още бучеше наляла се с кална вода и трупът му отплава по същия път, по който бяха изчезнали кокошките на баба Мара няколко дни по-рано. Така Деница остана на грижите на баба Елена – сурова, но справедлива жена, чието съзнание бе омешано, къде

от проклятието на възрастта, къде от вроденото ѝ нежелание да общува с хората, които не разбираха от магия.

* * *

Като се боеше да оставя пеленачето само, знахарката на селото често го взимаше със себе си, кога ходеше да лекува, да гадае, да бабува и разваля лоша магия. Бързо отбеляза, че нещата ставаха някак по-лесно, когато детето беше с нея. Току някое теле се изправяше на крака побързо, току някой мехлем или билка хващаше дикиш по-лесно. Усещаше, че това дете има голяма дарба. А Деница израсна саможива и буйна. В кръвта ѝ се просмука млякото от планинските кози, с което бе закърмена, свежият балкански въздух и живата вода, която извираше обилно на не едно и две места в долчинката. Въпреки това тя беше затворена в себе си, отбягваше да говори с хората и предпочиташе присъствието на домашни и диви животни. Слуховете в селото казваха, че тя по-лесно говорела езика на всякакви твари, но не и този на хората. Момичето често докосваше ранено зайче или врабче със счупено крило и в тоз миг зайчето изскачаше игриво от нейните ръце, а врабчето политаше високо и смело.

„Същата е като баба си“ – шушнеха хората и обръщаха нервно глава. По онуй време врачуването и знахарството, макар да бяха признати, нямаха добро име сред народа и малцина викаха веща жена у дома си без нужда. Елена беше мъдра и знаеше кога наистина трябва нейната помощ и кога е безсилна да направи нещо.

Беше честна спрямо хората и те, въпреки че понякога се страхуваха от непознатите сили, които обладаваха тази стара жена, я уважаваха и се отнасяха с почит.

„Няма цар, който да спира смъртта, чадо, четиридесет болести лекувам с билки, но дупката, отде излита душата и сам Бог не може запуши“ – често казваше тя, или пък отказваше любовна отвара, защото не било работа на човека да се меси в тия неща.

Като поотрасна малко Деница започна да изчезва в гората и се губеше там по цял ден, докато си играеше сама, без никой да се грижи за нея. Плуваше в планинските вировете, катереше се по най-високите дървета, от където гледаше за всякакви животни, след което се спущаше като Хала през гората, за да подири присъствието им. В селото влизаше рядко, най-често по молба на баба си, за да свърши някоя нейна работа, та да ѝ помогне на тия години. Разнасяше билки или участваше в брането и сушенето им, научи се да разпознава ядливите, отровните и

магическите гъби, лесно различаваше синьо буреносче от таласъмска торбичка, а работата ѝ идваше отръки. С годините се научи, сякаш е детска игра да вижда добрата и лошата светлина, която идва от хората, да тълкува нишките на съдбата и да прави магически движения. Беше вече на 5–6 години, когато тепърва започна да навързва изречения, та да изкаже своята мисъл и то не заради туй, че ѝ липсваше природна интелигентност, а защото не виждаше смисъл да общува с хората по този начин. Промяната в нея се дължеше не на възрастта ѝ, а на това, че намери сродна душа в игрите. Запозна се с едно момче, което живееше през две къщи от колибата на баба Елена, намираща се в самия край на селото. Беше малко по-голямо от нея, опърничаво и лудо, та двамата цял ден бягаха по гората и нагазваха в реката, преструваха се, че се бият с пръчки и неуспешно опитваха да ловят раци. Горан, както се зовеше момчето, бе там с нея и когато тя получи първия си пристъп. Падна като покосена наскреде поляната, сгърчи се, разтрепера се в тежки стонове, после се изпъна и остана да лежи в несвяст с часове, докато Горан не доведе баба Елена, която я отнесе в къщи.

Деница усети как силна топлина обгръща тялото ѝ, което се сви в пашкул, но не помнеше нищо от времето, което последва. Баба ѝ, която вече започваше да усеща, че годините неумолимо я събарят, прие всичко като знак и започна да обучава момичето на цялото знание, което притежаваше. Незнайно как из селото се разчу за случката и докато обиколи от врата на врата и от уста на уста, стана дважд и трижд по-страшна и зловеща. Хората, които и без друго не общуваха много с момичето съвсем изглупяха и започнаха да отвърщат глава, или пък я гледаха странно, мигар самия дявол виждаха, а не малко и красиво дете. Дори на Горан забраниха да играе с нея, макар той да вресча, да кресча и трижди да бяга от къщи, защото не искаше да се примири. На Деница самотата не дотягаше твърде много, а понякога дори ѝ помагаше да слуша думите на баба си.

„Каквото повикало, такова се обадило“ – казваше знахарката, защото не обичаше да говори за добро и зло, а за справедливостта отнасяща се за деянията на всички създания. Някъде по туй време в селото влезнаха вълци. Не бяха твърде многобройни, но като че бяха освирепели от бяс или някоя друга прокълнатата чума. Заобиколиха знахарската колиба, след което нападаха и отвлечаха разни животни, рушаха, хапеха, вандалстваха и убиваха, от където им минеше пътя. Цяла нощ пяха своите вълчи песни, надушвайки миризмата на кръв, сякаш бяха гладни, но не посегнаха на човек или малко дете. На следния ден селяните не спряха

да говорят, за това, което са видели изтръпналите им очи, чули изплашените им уши и помирисали настръхналите им носове. Години по-късно, още живите дядо Дончо и баба Мара щяха да разправят на тези, които бяха твърде малки, за да помнят тази невероятна нощ за стоглавата глутница, която отвличала деца, рушала къщи и изяждала старци, докато тичала носена от ужасяващ ураган.

„Бяха същински демони във вълча кожа“ – щеше да разказва дядо Дончо – „а водач им беше зъл Змей Горянин“ – и щеше да поклаща доволно глава. Но в същата тази нощ – в нощта, когато вълците буйстваха подобно отприщен бент в селото, Деница спеше спокойно и сънуваше сън, който идваше при нея не за пръв път, но нивга толкоз живо и ярко.

* * *

Полети, пеперудке. Хайде, разтвори криле. Пърхай, пърхай.

* * *

Този път каза на баба си за съня.

– Донеси вода от кладенеца и посрещни козите преди свечеряване. После ще говорим с чаша топло мляко в ръка – вещата жена помахаше, сякаш отпращаше детето за малко, та да остане насаме и да премисли чутото.

Деница донесе вода с менците, по пътя мерна сърна, нахрани кучето, посрещна козите и залости яхъра. Колибата упояваше с аромата на борови дърва, пукащи в огнището и с топлината на варящото се там мляко с горски мед. Долавяше се уханието на билки, гъби, сушени плодове и кози кожи. Години по-късно, когато Деница си спомняше своето детство в нея винаги изникваше подобна смесица от миризми и аромати, като че ли бе пак там, на това вълшебно място от спомените си.

– Ти знаеше, че сънуваш, нали?

Детето само поклати глава в знак на съгласие.

– Древните го наричат буден сън. Това е хубава дарба – тази вечер баба Елена за първи път говори за древните, тези, които живели по тия земи още преди нахлуването на славени и българи.

Разказа ѝ за разходките, които душата прави нощем и затова как да бъдат насочвани, за да узнае сънуващият разни неща, които се случват далече или близко от тук. Но тази вечер Деница не сънува нищо, защото така и не заспа от превъзбуда. Тя разбра почти всичко от дългите и

малко объркани слова на баба си, макар да ги възприе по свой си, различен, детски начин. Колелото на кръговрата извъртя цял един сезон преди момичето отново да познае, че сънува, след което успехите ѝ зачестиха, като вешо следваше стъпките начертани от баба ѝ. Започна заедно със сънуването да учи и гадаене, лечителство, премахване на зли уроки и спиране въздействието на лоши очи над децата, жените и животните. Това бяха годините, когато най-много се сприятели с баба си. Ако не беше навън заради грижите за козите, пчелите, растенията или играта с кучето, Деница беше в колибата и се обучаваше. Вечер, преди да заспи, играеха с баба си дака-джум, като в началото неизбежно губеше, но с времето се научи да мисли чрез правилата на играта и стана по-добра от старата знахарка. Имаше чувството, че когато се унася в сън, умната част от главата ѝ, както тя самата я наричаше, оставаше будна и това ѝ помагаше да знае, че сънува. Въпреки че несъмнено имаше напредък, това понякога ѝ докарваше видения от зърна – пулове, които се местеха пред очите ѝ в сложни ходове. Сънуваше много, цветни и различни, често будни сънища, защото Деница бе все още дете, което въпреки че разбираше света на възрастните не го приемаше за свой. Научи се да се отпуска, без да мисли за нищо, за да може да гадае правилно; запамети всички растения, включително магическите, които лекуваха духа, а не тялото; разбираше как да излъчва добра светлина към хора и животни, за да отпъжда зли уроки и лоши очи. Осъзна, донякъде с помощта на баба си, донякъде сама, че бялата и черната магия бяха едни и същи, но използвани с различно намерение. И въпреки всичко това си остана дете. В отражението ѝ в планински потоци се четеше свобода, когато беше с козите – бягаше, когато бе с пчелите – жужеше с тях, поливаше ли растенията и гъбите – пееше им, а кучето играеше с нея и със сянката си в пролетните вечери. В една такава разцъфнала вечер, когато доеше козите, се запозна с Лиляна, девойка няколко години по-голяма от нея, добра по душа и сърце, та двете обикнаха да говорят заедно. Тя бе дошла в къщата да потърси помощта на баба Елена за нещо, което така и не бе казано на Деница, защото знахарката сметна, че възрастта и е още неподходяща, за да го узнае. Още същата есен обаче, седнали полузарити в есенната шума, Лиляна ѝ разказа за кръвта между краката си, която открила една сутрин. Тя не искаше да уплаши Деница, но след туй, детето често мислеше за думите ѝ, защото инстинктивно усети, че има нещо, което трябва да знае. На няколко пъти имаше кошмари, в които, въпреки практиката си не можа да се осъзнае, че сънува и да ги възпре, защото изглеждаха напълно реални и лишени от странността на

обикновените сънища.

* * *

Гори. Покрива се запали. Сламеният покрив и пламъци.

* * *

Туй лято беше твърде жежко. Навред се носеше мараня, която сдушаваше всичко живо в следобедните часове, а от поточето бе останала малка вадичка, която едва-едва пълзеше през изсъхналата земя. Селяните стояха по къщите си, където не беше по-хладно, но бяха скрити от досега на жарките лъчи и излизаха само, ако наистина се налагаше. По това време майката на Лиляна се разболя и нито баба Елена, нито Деница можаха да ѝ помогнат срещу червената чума, която я хвърли на легло. Лиляна се приготви да тръгне отвъд планините, за да търси чудодееен лек, въпреки заръките на всички да не го прави. Не измина и един час път, когато мараня покри очите ѝ, топлината я удари и тя се просна възник едно изсъхнало дърво. Деница беше в градината и се опитваше да покрие растенията, за да не изсъхнат всички до едно. Прибра се в колибата да отпие малко вода, когато разбра, че нещо не е наред. И макар да не бе престояла дълго на слънце или ударена от топлината навън, Деница също подкоси колене и падна гърбом на едно легло, съборена от съвсем друга сила. Тогава получи втори пристъп и сътвори първото истинско чудо в своя живот. В несвѣст тя, като да сънуваше, но образите бяха много по-ярки. Сънят обаче, беше същия.

* * *

Гората бягаше, а поляната се разширяваше. Слънцето беше обляло всичко в ярко зелено. Деница тичаше заедно с поляната. Боровите иглички усещаша стъпващите по тях нозе и се усмихваха в кафяво. Някои в зелено. Тежкият мирис на смола омайваше ароматите на мащерка и кантарион и ги теглеше надолу, докато те се опитваха да достигнат носата момичето. Деница прескочи един камък, без да подскача и продължи да бяга. После още един и още един. Не разбра кой камък прескачаше, когато забрави да слезе на земята и полетя напред. Тогава се осъзна в съня си и се превърна в пеперуда.

* * *

Валеше. Вече от няколко часа навън валеше ситен и спокоен дъжд,

който малко по малко напояваше и лекуваше всичко. Полуизсъхналото поточе живна и се посъбуди игриво. Растенията вдигнаха глави нагоре, за да благодарят на небето, че е чуло молитвите им и се е смилило над тях. Капките пропадаха в изсъхналите пукнатини, за да ги напълнят и да оплодят почвата с нова сила за живот; посипваха възкръснатата Лиляна, която търсеше пътя изгубена; падаха върху хора и животни, наизлезли да видят чудото и ги изцеляваха. Майката на момичето се вдигна отново на крака, сякаш водата отми болестта от нея и прие проклятието върху си.

* * *

Деница разтвори криле и небето полетя покрай нея. Две тънки пипалца трептяха на челото ѝ, усещайки скупчените облаци – бели и пухкави, сиви и перести, черни и навъсени, някак мрачни. Тя се заигра с тях и те отвърнаха на нежните и закачки. Подреждаше ги в купчинка според цвета им, подскачаше в тях, люлееше се и се премятеше в нежните им прегръдки. Те пък я обвиваха с небесна обич и я милваха, а когато тръгна я последваха. Запърха с крилца и се понесе на запад, над планините и горите, та накрая спря право над нейното селце. И уж бе сън, а не бе.

II.

Беше неизбежно: с неумолимостта на времето Деница порастваше и съзряваше. Три години след есента, когато Лиляна за първи път я накара да се замисли и предизвика кошмари в сънищата ѝ, в една друга есен, странно подобна на първата, баба Елена премисли и реши, че най-после е време. Самата тя се боеше от този разговор, защото млада не беше случила на мъж, а с годините така и не победи своята неприязън към тях.

Мъжът и беше злобен и страхлив човечец, който живееше от жизнеността на младата си съпруга, и след като се задомиха, знахарката забеляза, че уменията ѝ отслабнаха. Когато бяха заедно в леглото, тя нивга не изпита отново първоначалната страст, която я беше обзела и замъглила съзнанието ѝ. Въпреки това тя понесе своята съдба достойно. Като веща жена знаеше, че тя има своя скрит от нея, но ясен смисъл.

* * *

Лекият повей на вятъра едва докосна изтръпналите клони, но за тях туй бе достатъчно да се отръска от още няколко листа. Дядо Кольо се задаваше в далечината, връщайки козите и ехото посрещаше звънциите. Деница и Лиляна бяха приседнали до поточето в неволно мълчание, не мислеха за нищо и рееха поглед по пъстрите листа, които плаваха пред очите им, водени от магическата ръка на водата.

– Деница! – гласът на знахарката я повика – Деница, вечерята!

Тя се сепна за момент и после изскокна от долчинката, тичайки към колибата. На малката и ниска чамова масичка, която беше килната по странен начин, бе сложено яденето: заешко с диви гъби и лук. Девојката си изми ръцете преди ядене, така, както баба ѝ винаги я бе учила и седна на трикракото столче близо до земята.

Започнаха да се хранят в мълчание. Баба Елена се чудеше как да започне разговора, който вече не търпеше отлагане. Преглътнаха още няколко хапки, но ароматната заешка яхния не им се услаждаше. Незапочналият разговор тегнеше над главите им.

– Щерко, – започна баба Елена с несигурен глас. – вече не си малкото момиче, което беше. Навлизаш в моминството си и има някои неща, които трябва да ти кажа.

Деница се сви на стола, припомняйки си словата на Лиляна от

преди три лета и потрепера, но изрече твърдо:

– Кажы бабо, щом трябва да го зная и е настъпило времето...

Мълчанието затрептя и се удължи. Огнът подхвърли няколко искри нагоре, а уханията на сушените билки се заслушаха в тишината. След този безмълвен миг, проточил се цяла вечност баба Елена продължи:

– С твоето девичество иде едно проклятие, що тегне над всички жени. На всяка кръгла луна кръв ще се стича измежду краката ти и тез дни ти ще си нечиста. Недей бра билки и хляб недей замесва тогаз. – устните на баба Елена потрепваха, шепнейки думите, очите ѝ следяха гонитбата на невидими сенки по тавана, набръчканите ѝ старчески ръце се бяха вкопчили в ръба на масата и силно я стискаха без самите те да го съзнават. Деница слушаше омагьосана от тежките слова – Не прави ни магии, нито разваляй проклетия, защото силата ти слаба ще е тез дни и повече вреда ще донесеш, нежели полза.

– Бабо – опита се да попита нещо уплашената девойка, но знахарката не я чу и продължи монотонно да бае:

– Три дена и три нощи ще продължи това зло и ти ще си безпомощна като новородено. Не ползвай силата да влизаш в сънища магически, защото страшни твари чакат там. Но – шепотът на баба ѝ рязко премина във вик – и по-голямо зло от това има. Не позволявай никому да ти отнеме моминството и веке твое да си бъде. Защото в него крие се и твоята сила. А твоята мощ безмерна е, ти седма щерка си на седем вещи люде.

Деница я погледна ококорено. Знаеше, че майка и също е обладала силата, но това, че и предците и са били посветени чуваше за пръв път. В тоз миг баба ѝ, като че осъзна къде се намира, очите ѝ прогледнаха пак нормално, лицето и се поуспокои, та продължи с по-равен глас.

– И когато дойде това време помни – в дните, когато си нечиста носи три ризи ленени и ги подшивай отдолу. Първата да задържа кръвта, втората – нейната сила, а третата духа ѝ да спира. Та подир трите дни кога изпереш ризите и кажеш трите молитви отново да придобиеш туй, що по право си имаш.

След този разговор страх скова сърцето на Деница, така, както тази зима студът обви селото, и мраз задуши всичко, та измръзнаха растения и твари. Валеше сняг на преспи почти всеки ден и погребваше всичко. Но странно, когато един зимен ден се случи така, че кръв изцапа бедрата на Деница, и потече чак до долу, оцветявайки снежнобялото в алено, тя го прие спокойно, защото знаеше, че това е в реда на нещата. Баба ѝ натрупа пресен сняг върху знака оставен от кръвта, и с ръце направи

символа за пречистване, за да не сполети лоша участ внучката ѝ. С годините, по време на нечистите дни, както девойката сама ги нарече, лежеше по цял ден, или пък излизаше със стадото, но магически дела не подхващаше, къде от страх, къде от немощ, и макар да познаваше билките, що можеха да спрат кръвта ѝ не ги вареше на отвара.

Тази промяна обаче доведе и до нещо друго. Нивга преди Деница не бе общувала с хората, предпочиташе зова на гората, песента на вятъра и повикът на дивото, но сега една непозната нужда завладя душата и. Момците и девойките, които отиваха към седенките я привличаха с голяма сила. Преди тя дружеше само с Лиляна, но двете ги свързваше до някаква степен благодарността на по-голямата ѝ приятелка, а сега тя се уповаваше на Лиляна като на водач в този нов свят. И така пролетта, когато моминството истински се пробуди в тялото на Деница, тя си намери нови дружки, но все пак не забрави горските познайници и често ги навестяваше.

Баба и хем се радваше на новооткритото ѝ щастие, хем се притесняваше, но неизменно ѝ напомняше да пази своята чест, защото там се крие силата ѝ. Твърдение, толкова вярно, колкото и лъжовно, защото бе половинчатата истина, но знахарката нямаше как да знае, че истинската любов не следва такава съдба. Деница бе млада и неопитна, тя се смееше с искрен смях, макар да не разбираше подхвърлените шегички между младите, що се либеха по съборите. Нейното сърце бе свободно от сладката любовна мъка, а сънят и беше детски и спокоен.

* * *

Ден подир ден селяните сякаш забравиха прежните си стракове и допускаха Деница все по-близо до себе си. В началото се отдръпваха и я гледаха с боязън, но момичето, което познаваха се бе превърнало в красива девойка. Гърдите и придобиха форма, тялото и наедря, а снагата и се източи. Косата ѝ, която сега вече достигаше кръста, развята от вятъра изглеждаше като буен пожар, на места светла и руса, другаде по-тъмна, като ален пламък. Пееше ясно и чисто, а песни знаеше много. Гласът и се носеше еднакво свободно кога препускаше подир козите и кога се събираше с младите си връстници, а това също омая хората и те отвориха сърцата си за нея.

Наред с това тя поднови старото си познанство с Горан. Тримата – Горан, Лиляна и Деница прекарваха доста време заедно, не само по

сборове и седенки, но и кога бяха свободни от къщни работи. Сядаха на някоя полянка, където Горан свалеше ямурлука си, та го постилаше под двете девойки, а сам посядаше я на камък, я на някое пънче и подхващаше игрива мелодия с обикновения си дървен кавал. Той свиреше омайно, а двете девойки го гледаха с блеснали очи и тихичко пригласяха. Не след дълго Деница установи, че по друг начин гледа младия левент, а някаква стихия бушуваше в гърдите ѝ всяка вечер, щом си легнеш, та дълго не можеше да заспи и мислеше за него. А когато най-сетне заспеше, той я чакаше там и тя, макар да имаше опит с живите сънища, не можеше да разбере сън ли е или реалност това, що и се случва.

Не смееше да сподели с баба си за това, а нещо сякаш я дърпаше да не говори и с Лиляна. А истина бе, че Лиляна също обичаше снажния момък, но докато любовта на Деница живееше в неясните копнежи на едно току що разцъфнало моминство, то чувствата на нейната приятелка бяха дълбоки и искрени. Горан от своя страна чувстваше Деница, като по-малка сестра, нежели като любима, докато сърцето му бе отдадено изцяло на Лиляна и той се бе обрекъл на нея. Тримата продължаваха да се виждат често и скоро Деница забеляза начина, по който Горан и Лиляна преплитаха ръцете си уж случайно, скритите погледи изпод босилкови клепки и неясните въздишки що двамата си разменяха.

Деница започна да отбягва приятелите си, но те потънали в любовни трепети, като да не забелязваха липсата ѝ. Черното семе на ревността покълна в душата ѝ. Стана раздражителна, та дори дръзваше да каже по някоя остра дума на баба си и отново взе да се затваря в себе си. Често сънуваше Горан, понякога и Лиляна, но сънищата и бяха различни – ту виждаше себе си как се прегръща с младия момък и между тях гори буен огън, ту пламтеше в омраза, кога ги виждаше да се целуват с Лиляна. На няколко пъти се пробуждаше с тежки бълнувания за смърт и проклятие, дорде една нощ сякаш някои друг влезна в главата ѝ, та като на сън извърши туй що не биваше.

* * *

Гори. Гората се запали. Вековни дървета и пламъци

* * *

Беше три дена после пълнолунието. Смаляващият се месец вече беше преполовил своя ношен път и тънка завеса от прозирни облаци го правеха да изглежда още по-призрачен, когато осветяваше чукарите

около селото. Баба ѝ беше тръгнала към кошарите да изражда жената на бай Ставри, та щеше да престои там поне още един-два дни.

Деница се събуди с тих вопъл от поредния кошмар и като в полусън започна своята магия. От тавана смъкна връзка черно биле, китка омайниче и два стръка зелен дълготул. Стъкна малък огън, постави билките в опушеното гърне и ги заля с прясна вода. Докато чакаше отварата да заври зареди в унес слова за раздяла. Течността в гърнето кипна и като да се сгъсти, а гъст мътносив дим облада стаята със странна миризма. Деница преля внимателно съдържанието на гърнето в един мех и излезе на пръсти от притихналата колиба. Горее на небето месецът гледаше и невярваше на очите си, ням свидетел на черната магия. Младата чародейка се прокрадна из спящото село и достигна къщата на Горан без никой да я чуе, ни види. Трябваше само да начертае двата древни символи за 'край' и за 'любов' на вратата му, и момъкът мигом щеше да разлюби Лиляна. Щом не можеше да е неин, никой нямаше да го има. Деница натопи ръка в меха, но нямаше сили да продължи започнатото дело. В душата ѝ започна борба между нараненото сърце и обучението за веща жена. Обидата започна да отстъпва лека полека на истините наслоени в съзнанието ѝ. Душата и сякаш да излезе от тялото ѝ, та се видя отгоре някак нереално. Бавно, тялото, което допреди малко бе нейно извади тапата на меха и плисна зловонната течност настрана в избуялата коприва. Духът и нахлу отново в нея и тя забърза към колибата си, събра в една кърпа малко дрехи и сушени плодове и разтърсвана от ридания се запиля в горите. Така и никой не чу нищо за нея следните два месеца.

* * *

Кога баба ѝ се завърна от кошарите и намери пустата колиба, сърцето и се сви в уплаха, но връзката между нея и внучка ѝ бе толкоз силна, та тя почувства, че Деница е жива. Разщура се из селото, но чуваше неизменния отговор – никой не знае нищо за детето ѝ. В тези дни единствено вярата, че Деница ще се завърне жива и здрава я държеше в света на хората, защото баба Елена крееше, не хапваше нищо и само сегиз-тогиз сръбваше водица. Въпреки че вършеше своите си работи, душата и се рееше далеч от тялото занимаващо се със земните грижи.

Животът в селото продължаваше да тече: хората работеха; младите се задяваха по седенките подир работа, възрастните ги одумваха, както и винаги. Дълго време изчезването на Деница бе на устите им, а дядо Дончо разпалваше огънят на селските приказки като току казваше как посред нощ видял зъл гявол да се спуска от небето и да отвежда Деница

в своята пещера; току, след като и този слух позагълхнесе, казваше как уж самодивите си взели Деница, която била подхвърлено тяхно дете. Хората къде вярваха, къде не, но тези приказки оживяваха скуката, та разпалваха народа и всеки прибавяше по нещо към вече чутото.

А междувременно Деница наистина бе заживяла в една пещера. Още в нощта на своето бягство тя попадна в нея и къде от преживяното вълнение, къде от умората падна на пода, та заспа тежък сън. Пещерата и беше скрита от човешки поглед уж нависоко, но закътана зад избуяли лещаци, където човешки крак не пристъпваше, а рядко и някое диво животинче можеше да се изкачи на това място. Загадка остана за момичето как в онази съдбовна нощ нозете ѝ сами намериха пътя до новото ѝ убежище по чукари и стръмнини.

Всяка сутрин девойчето ставаше и излизаше от пещерата да посрещне слънцето, което я гледаше и ѝ се усмихваше с благ поглед. След това набързо се измиваше в близкото поточе, извиращо в корените на същите тези храсти прикътали пещерата и пръхтейки от студ се прибираше да закуси. Хапваше скромно – сушените плодове, които си бе донесла свършиха скоро, но щедрите дарове на позакъснялото лято засищаха нейния глад. А и нямаше голям апетит. Почти през целия ден седеше кротко в центъра на една поляна и се опитваше да усмири буйното си сърце, така, както се бе научила да се отпуска, без да мисли за нищо, за да може да гадае правилно. Едва след пет седмици има някакъв успех и чак тогаз, за пръв път от много дни насам заспа сън – спокоен и без сънища. Не бе имала дълго време нощ, в която да не мисли за Горан и Лиляна, за любовта си и за недостойната за една вещица черна магия. На следната сутрин слънцето, като да бе още по-ведро, защото и от самата Деница струеше добра светлина.

Тя седна като всеки ден на своя камък в центъра на нешироката полянка и мислите и отплуваха надалеч. Този ден тя за пръв път успя да излезе от тялото си, без да спи и уж не сънуваше, а като да бе в буден сън – носеше се високо над гори и ливади, та дори и над морето, за което толкоз бе слушала, но нивга не бе виждала. Не умееше да направлява новото умение, затова се учуди, когато слезе над селото и извести баба си, че е жива и здрава и скоро ще се завърне. Баба ѝ, надвесена над огнището, бъркаща някаква си нейна отвара трепна, като да разбра какво става и огледа изненадано стаята. Нищо не видя, но на душата и олекна и тя със сигурност разбра, че всичко е наред. Някъде по туй време хората сякаш забравиха, че изобщо е имало такава девойка и спряха да говорят за нея, защото те имат склонността бързо да забравят, а и това, че в

обора на дядо Йовчо се роди яре само с три крака, бе къде по-интересно.

Следните дни Деница се учеше как да управлява съзнанието, останало временно без тяло. Така минаха още десетина дни, а напредъкът ѝ беше бърз и неизменен. Последната седмица девойката не хапна ни залък, не пи ни глътка вода. Хранеше се само с въздух и не мръдна от своя камък. Тези дни, като да се сля с цялата природа. Винаги се беше разбирала с божиите твари, но в тази седмица тя разбра мястото на всяко стръкче тревичка, на всяко камъче и шарено бръмбарче на белия свят. И преди знаеше, че нищо не се случва току така, но сега четеше като на длан живата и неживата природа. Чак сега прости напълно на двамата си приятели и разбра силата на тяхната любов, а заедно с това дойде и радостта, че не е успяла да им навреди с черната си магия.

Кога втория месец изпълни снагата си, тя слезе в селото горда с новите си познания и изпълнена с любов към всичко живо и ако прежното ѝ изчезване бе породило множество чудати приказки, то неочакваното ѝ завръщане върна мълвата и я задържа още доста време.

* * *

Търкулнаха се няколко години по склона на Времето. Деница растеше, а с нея и силите ѝ. Все по-лесно се отделяше от тялото си и се рееше из простора, къде за забавление, къде за да научи нещо ново и вече на няколко пъти беше привиквала облаците, когато мъчителна жега налегнеше селото, а отварите и магиите приготвяше с лекота и усет. Баба ѝ превиваше гръб под товара на възрастта си, но това беше невидимо за очите. Наглед не беше се изменила последните двайсет години, но чувстваше как краят ѝ неумолимо приближава. Старата знахарка вече бе предала всичките си познания на Деница и очакваше последния си час със спокойствие, подкрепено от житейската ѝ мъдрост.

Наближаваше Еньовден и селото тръпнеше в трескаво очакване. Този ден се почиташе от незапомнени времена като ден на Слънцето. Нему се кланяха и него молеха за светлина и живот. Деница знаеше истинския смисъл на този празник, та още предния ден потегли към незайни гори. Пренощува там, посрещна изгрева и от самодивската поляна набра по китка от всички билки. Тръгна да се връща с песен на уста, но по пътя нещо се скъса в нея. Усети остра болка в сърцето и на мига разбра защо я боли толкова много. Хукна с викове надолу по склона към селото и кога след два часа лудо препускане достигна пред тяхната бедна колиба, завари гледка, която не я изненада. Няколко възрастни жени се бяха събрали и оплакваха баба Елена.

Влезе в колибата и затръшна вратата зад себе си, захлипа, та се разтесе в бурен плач. Тук всяко едно детайлче беше спомен за единствения човек, който обичаше истински. Несъзнаваща какво върши, тя счупи дъската за дака-джум и разпиля грижливо събираните пулове-зърна по земята. Като потънала в луд танц тя се въртеше из стаята и събаряше, рушеше, крещеше. А тъмни облаци, черни и грозни, забулиха целия небосвод и скриха Слънцето на връх Еньовден. И като че ли не спряха да идват, дорде плътна завеса не покри всичко в нощен мрак, макар че бе посред бял ден. И въпреки, че полазиха един върху друг, надвесиха се, почти достигайки земята, облаци те не отрониха ни капка дъжд. След това немощ облада тялото на Деница. Просна се на леглото и сънят я успокои с нежна обич и тя потъна дълбоко, дълбоко в него, докато навън бавно започна да проблясва отново слънчевото сияние. Сънят ѝ продължи и вечерта, но колкото и чудно да бе, тя не сънува баба си, а някакви безформени и неясни сенки, които след това не успя да си припомни.

Погребението бе кратко, а люде почти нямаше. Макар Деница да им бе по-позната от преди, хората все още се бояха от нея, а страхът им се оказа по-голям от уважението, което имаха към старицата. Немалко значение за това имаха и приказките, които се изприказваха в кръчмата:

„чувал съм, че кога почине вещица, който ѝ отиде на гроба ѝ става слуга в пъклото“,

„не е така, тя на вампир ще се обърне и ще се връща да ни тормози“
или

„добра жена беше, ама знам ли, може пък наистина да си е продала душата на дявола и сега той да дойде да си я вземе“

Тези клюки достигнаха и до Деница, но тя не им обърна особено внимание. Беше привикнала хората да ги говорят, а съвсем скоро след смъртта на баба си напусна селото за постоянно.

III.

Беше неизбежно: за пореден път слънцето потегли към неизменния запад. Ден след ден. Месец след месец. Година след година. Живот и смърт. Малкото момиче вече беше млада жена. Тялото и бе наедряло в ханша готово да дари нов живот на света, а пазвата и криеше женска гръд готова вече да кърми. Животът продължаваше тъй, както е текъл от край време, а вещата жена зае напълно мястото оставено от покойната й баба. И преди, кога знахарката беше още жива тя й помагаше, а през последните й дни на тоя свят я заместваше почти изцяло, но все пак бе друго. Сега, кога баба и не беше сред живите, силите на Деница наразнаха и се уголемиха. Тя все по-рядко намираще време да остане насаме със себе си сред природата, далеч от ежедневни грижи. Мълвата за нея се носеше през поля, гори и снежни върхове, та селяни от близо и далеч търсеха помощта й. Къде на родилка билка да даде, къде тежка болест да изцери, та човек от смъртно ложе да вдигне, или пък черно проклятие над род и имот да премахне. За всичко нея търсеха и на нея се надяваха и облягаха в нужда.

Тъй минуваха дните. Къде с радост, къде с мъка, къде с покой. Не след дълго една празнина се настани в сърцето на Деница; тя усети, че животът й такъв, какъвто го живее е празен. Липсваха й слънчевите лъчи процеждащи се през гъсти клони; шумът на боричкашите се врабчета и пеенето на славея; внезапното изпукване на счупен клон и растежа на тревата. Освен това една необичайна тъга я завладя; като да бе болна, но духом, нежели телом. Връзката с баба й не бе прекъсната, а тук, в тази до болка позната колиба Деница живееше друг живот. В привичната обстановка на дъхави билки и окадено огнище духът на баба й живееше, а мислите на младата жена не намираха покой. Кога излезеше из селото пък все се намираще някои да поиска помощ, та Деница нямаше ни миг за себе си. Тогава тя попита сърцето си и разбра какво му трябва, та няколко месеца събира сили, чакайки подходящото време.

* * *

Деница избра един тих и спокоен ден, като се боеше да не би вятърът да размъти магията или да отнесе части от нея далеч от селото, към други хора и места. Още при изгрев слънце тръгна нагоре по

стръмнините пометнала през рамо една торба, която съдържаше всичко що ѝ бе необходимо през този ден. Макар че още по обед щеше да стигне мястото, което бе избрала, за да извърши ритуал, неизвършван от векове, Деница знаеше, че няма да има сили да се помръдне от там чак до утрото на идния ден независимо дали опитът ѝ бе успешен или не. Затова редом с нея вървеше Лиляна, та да бди над безжизненото ѝ тяло през остатъка от деня и цялата предстояща нощ. За Деница изкачването не бе толкова трудно, но за нейната приятелка катеренето по стръмния връх, хвърлил сянка над селото, бе тежко изпитание, та чародейката многократно се връщаше да ѝ помага. Докато безоблачното небе тихо отразяваше всичко, Лиляна за първи път научи за незавършената преди време черна магия, от устата на своята приятелка, която я помоли за прошка. Разплакана, тя веднага я даде и на свой ред поиска прошка, затуй че е била толкоз сляпа, та да не види, че ѝ Деница също има чувства и да бъде по-внимателна. Така двете девойки пренамерили себе си една за друга в този ден, стигнаха върха на каменното жило по пладне и приготовленията, които бяха необходими започнаха веднага. Лиляна трябваше да застане доста встрани, та да не смущава по никакъв начин ритуала, който скоро, достигнал своя връх, оцвети въздуха с теменужена светлина и се посипа към селото. Невидим виолетов прах поръси хора и животни, дарявайки ги със здраве, укрепи сградите, оплоди почвата и прогони зли духове и същества далеч от селото. И макар всичко да бе успешно, това коства на Деница цялата стаена мощ и тя остана неспособна да се пребори с нещо, което не я бе побеждавало от времето на детството ѝ. Страшни гърчове разтредоха тялото ѝ върху каменните скали, сякаш искаха да го разкъсат и захвърлят на орлите. И въпреки, че Лиляна знаеше за това странно състояние отпреди, остана свита с тежка болка в себе си чак докато слънцето не се надигна отново, а с него и Деница отвори очи. С благословията над селото, най-последно тя бе свободна да го напусне и да заживее там, където винаги бе искала – сред гората.

* * *

Само след два дни подири място, където да си стори колиба и не след дълго откри подходящата полянка – малка и закътана; скрита сред огромни буки и престарели ясени; навред растяха билки и дъхави треви, а точно в центъра и се издигаше гигантски дъб, като да бе центъра на света. Деница прегърна зеленото дърво, поговориха си двамата за отдавна отминали лета и поиска разрешение момичето колиба да си стори. Дъбът благосклонно даде съгласието си и на това място младата жена

направи своето убежище от зимните студове, летните жеги и человете. Вещата жена не работеше сама; малкият народ и помагаше според силите си – птиците долитаха с дребни клончета, кал и слама в клонувите си, катеричките и зайчетата носеха мъх и съчки, а една престаряла мечка мъкнеше цели дънери.

Добре, че никой от селото не видя това, а то и без друго се носеха различни слухове за девойката. Построи Деница колиба на сред гората и заживя в нея далеч от мирската суета – по цели часове потъваше в спокойно съзерцание на околния свят, излизаше от тялото си да си поиграе с облаците и да ги насочи към безводните земи, или пък скиташе из недокоснатите от човешки крак горски дебри, намирайки нови билки, които ѝ разказваха за какви болести ги е пратил Бог на земята, а тя само с поглед вземаше силата им и лечителските ѝ способности се умножаваха многократно.

Още няколко усмихнати лета се родиха от тъжните зими, а долу в ниското нищо ново не се случваше. Горан и Лиляна се ожениха, година по-късно тя доби изпърво момиче, а на следващата година и момче. Наследницата на баба Елена бе почти забравена, а то така и нямаше нужда от нея. След последната ѝ магия беди се не спираха сред китното селце; жените раждаха леко и без болка, животните и лозята не боледуваха, а сушата жареше лятото само в страшните разкази на дядо Дончо. Бяха потънали в благодат селяните, но чудно, в тези урожайни години те не забравяха ни бедните, ни хромите, ни старите люде...

Така си течеше животът; добре, та и още по-добре, но както казват мъдрите старей – „Много хубаво, не е на хубаво“ – сякаш знаеха какво ще се случи. А случи се това, че виното на кръчмаря бай Стоян, макар и много хубаво донесе нещастия на селото, та и на цялата околия.

* * *

Някъде по това време ново събитие даде храна за страховете на хората и изпълни кръчмите с народ обсъждащ ужасното бедствие. В околността се беше появил глиган, който опустошаваше земите, а нощес дори беше влязъл в селото и разровил градината на баба Магда. Дядо Дончо твърдеше, че това не е животно, а я демон, я някой упир, вселил се в животинска кожа. Група боляри тръгнаха на лов по тия земи също бяха научили за този звяр от околните села и макар да изоставяха малко, неотлъчно го следваха водени от своя боен сокол. Така замръкнаха в селото. Водач им бе Радомир, черноок и чернокос, снажен момък, който слезе от коня и заразпитва за подробности, но дружината му така и не

остана да ношува там, а стъкми лагер извън пределите на хорските къщи. Когато на сутринта продължиха по следите на глигана, Деница, която още вечерта бе усетила присъствието им ги следваше невидима и нечута, по незнайни горски пътеки, които я отвеждаха там, където искаше по-бързо и от галопиращите копита на конете. А гонитбата беше безмилостна. Радомир се понесе като вихър след кучето си, но другарите му един по един изоставаха забавени от вековните дървета, които се изпречваха на пътя им. Едва смогвайки да догонва вярното си животно, което надушило следата, летеше опиянено от възбуда, той излезе на широка поляна, и се озова лице в лице с глигана. Не глиган, а цяла планина! Червената ярост в очите му подсказваше, че повече няма да бяга и сега е решен да срещне своя преследвач. Радомир смуши коня си и препусна право към него, като вдигна копието си високо и замахна с оръжието, когато глиганът рипна във въздуха, навири бивни и сплаши коня, който повали своя ездач. Падайки, боляринът все пак запрати своето копие и уцели четинестото тяло на звяра, който полудя от таз рана и хукна да бяга вдън гори тилилейски, та никой повече не чу нищо за него. Но падането бе взело своя тежък дан, защото Радомир пречупи своя ляв крак и скоро люти болки щяха да проният нараненото място, докато дружината бе останала незнайно къде, загубена в горските дебри. Последното нещо, което видяха очите на Радомир бе тази дива-самодива, която го замъкна нанейде, а след това черна пелена легна връз него и го запокити в небитието.

* * *

Събуди се, но не знаеше нито къде е, нито колко време лежи потънал в безпаметие. Опита се да се протегне, когато остра болка в крака попълни празнините в спомените му – ловът; падането от коня и тази чудна девойка излязла сякаш от легендите на дойката му за самодивите и русалките. Огледа се и бялото видение се настани наместо чернотата, която го бе обгръщала до тоз момент. Колибата бе малка и той лежеше на единственото легло, а до огнището танцуваше девойката от сънищата му. Тя го усети, че вече е буден и с властен поглед му подаде едно канче:

– Изпий това.

Радомир изпи отварата, без да мисли и отново бе прегърнат от ослепителния и лекуващ сън. Не помнеше на колко пъти се пробужда, но и на сън и наяве все беше заедно с вълшебното момиче.

Появата на непознатия момък не причини на Деница неудобства; тя

бе свикнала да спи навън, а летните дни позволяваха да стои на открито, ето защо тя приюти младия болярин и го остави в ложето си дорде се оправи от тежките наранявания, а конят, който се бе загубил някъде след битката сега сякаш надушил господаря си се бе завърнал и доволно хрупаше трева пред колибата.

Грижеше се за него все едно беше ранено зайче или птиче, но неусетно някаква приятна топлина започна да се разлива по тялото ѝ, колчем се завъртеше в колибата си. Дали му вареше отвара за сила или просто му сменяше превръзките, ръцете и започваха да потреперват, а краката ѝ омекваха. Радомир от своя страна също бе попаднал в плен на чародейката. Дали, защото спаси живота му в онзи момент, или защото младото и гъвкаво тяло излъчваше толкова воля и енергия, това не знаеше, но с всеки изминал ден допирът им избухваше в нещо, което само те виждаха.

А дружината още дълго се лута, търсейки своя изгубен водач, обиколени поляни и храсталаци, пресече потока на няколко пъти, преброди урвите, но единственото, на което се натъкна, бяха вековни дървета и горски твари, ни следа от човек, а колибата остана напълно неоткриваема, къде заради добре избраното място, къде заради защитната магия, която я покриваше. Най-накрая изморени от усилията Борислав и Тидеон, които имаха братска кръв, предложиха на останалите, да се връщат към селото, да потърсят помощ, пък и да не замръкват в гората. Заедно с братята яздеха още Климент, Спиридон и Гавраил, вси от болярската крепост на Радомир, а те с радост се съгласиха, защото сметнаха решението за разумно. Така петте човека пренощуваха в селото, хортувайки си със селяните, ядоха печено месо и пиха от виното на бай Стоян, та като се наспаха добре на идния ден, заедно с няколко старци отидоха отново в гората да търсят Радомир. Но все бе всуе. Колибата остана напълно защитена от Деница, в която зараждащото се чувство на любов удесеторяваше силата ѝ.

Върнаха се в селото, където отново бяха набиколени от селските люде, които продължаваха да им се радват и любопитстват покрай тях, защото присъствието на чужди хора бе нещо тъй рядко за тях – така се сдружиха още със знатните момци, които останаха при тях примамени от вкусната храна, хубавото вино и няколко селски девойки. Но Радомир се притесняваше и знаеше, че трябва да ги намери при първа възможност и да им извести, че е жив и здрав, защото новината за неговата

кончина или дори изчезване, можеше да създаде много проблеми в крепостта, тъй като нямаше пряк, жив наследник на този знатен боярски род. Та затова бе тъй зарадван, когато се случи истинско чудо и уж пречупеният му крак зарасна напълно здрав само за няколко дни, но сърце не му даваше да се раздели с Деница, защото тъй се казваше тази красива и чудодейна жена, както той сам бе научил от прелестните ѝ устни. И преди да тръгне, в прегръдката на утрото, двамата млади се обрекоха да се видят отново без значение какво им коства това.

* * *

От недрата на гората долетя екот на конски копита, който се понесе по реката и засрещна Борислав, който пръв видя своят прежде изгубен водач и се втурна да го срещне. Мълвата понесена от вятъра бързо обиколи селото – Радомир е жив и е сразил чудовището! Приветстван сякаш бе митичен юнак, момъкът не обърна много внимание на хорската жажда за храбреци и героични победи, а вътрешно бе раздвоен какво да върши от тук насетне, та остана още няколко дни. Истината каза единствено на дружината си, които бяха подочули нещо за селската вещица и като че ли познаваха своя приятел, та някои от тях вече се досещаха. На тях взе да им омръзва в това село, та настояваха да заминат към калето час по-скоро, като му напомняха, че има важни дела за вършене, но Радомир така или иначе вече бе взел решение да замине, макар и твърдо решен да се върне.

* * *

Всичко това бе важна тема за селяните още месеци наред и повод за множество клюки, докато най-подир по-важно събитие не я измести от устите на хората – няколко млади, луди глави бяха откраднали щерката на бай Иван за жена на Божин и тъй в селото имаше нова сватба. През тези месеци Деница линееше самотна в гората и само птичите песни и шума на тревата не ѝ бе достатъчен и зовът на природата за пръв път не можа да замести повика на човек към човека. Радомир също бе замислен, но като че ли по-увлечен от грижите, които му бяха на главата всеки ден не страдаше толкова много. И въпреки това, когато успя при първа възможност уж тръгна отново на лов, но тайно на майка си заръча да се готвят за сватба, новина, която тя чакаше твърде отдавна.

* * *

Тази сутрин Деница се събуди с ясно усещане за нещо, което предстои да се случи, а предчувствията и бяха винаги силни. Дърветата поклатиха небрежно клони и докато блъбукащите хладни води на планинския поток отмиваха съня от лицето ѝ, тя, като да чу тътена на боен рог в ехото на гората. Сърцето ѝ запърха объркано. Радомир ли бе туй? Колко нощи, след като го отпрати сънуваше най-вече как ще се видят отново тук, на същото това поточе? Тръгна като омагьосана към приближаващите се звуци и най-подир засрещна своето либе на гърба на черния му ат, допрял рог до устните си. Радомир отпусна ръката си надолу, скочи от коня и прегърна Деница с все сила.

– Дойдох. – боляринът говореше с подобаваща власт и с гордост от изпълненото обещание.

Чародейката го целуна дълго и предълго, що толкова много ѝ липсваше, па макар и почти всяка нощ да го бе навещавала в крепостта променена под формата на сънувана пеперуда. Сърцето ѝ удряше силно и често, та тялото ѝ прилепна към него и тя се сгуши в прегръдката му.

– Дойдох – повтори Радомир – жена да те взема!

Деница замлъкна объркана, като не знаеше, ни що да каже, ни що да стори. Истината бе, че от месеци насам колчем видеше бебе или малко дете, нещо в сърцето ѝ потрепваше. Копнееше и тя за това сладко усещане, но предупреждението на баба ѝ като черна змия, свила гнездо в сърцето ѝ шептеше отровни слова. И сега думите на Радомир улучиха точно това слабо място. Щастието беше току пред нея, но заветът на баба ѝ я учеше първо да мисли за другите, чак подир туй за себе си.

– Либе, ще идем в крепостта, де ще бъдеш моя съпруга.

Радомир искаше син от нея, да израсте силен и красив, като двама им, че да наследи полагащото му се, тъй, както е било от край време, та дори и избиването на болярите не можа да тури край на тоз знатен род. Деница, като чу за напускане на дома си в гората, съвсем пребледня и усети силни болки в главата, та чак свят и се зави.

Радомир не получил отговор, най-подир коленичи на росната трева, хванал ръка на любимата си и с мъка и любов в гласа рече:

– Ела, омъжи се за мен.

Девојката повече не издържа и се разплака с тежки сълзи.

– Не мога, не мога – през плача си зашепна тя. – Моето моминство е и моето проклятие – и мъката ѝ като водопад се изсипа върху Радомир.

В тоз миг мислите ѝ я отведоха далеч в невидената още крепост. Там тя бе непривично облечена в сърма и коприна, с бебе на ръце, а

току до нея Радомир играе с две малки дечица и я гледа с нямо обожаение. Още малко и видението щеше да я свърже навеки с Радомир, но тя тръсна глава и се опита да го прокуди. Вътрешната ѝ борба бе на път да завърши и макар устните и да продължаваха да мълвят – „не мога, не мога, не мога“ – то сърцето и казваше да.

Радомир обаче не виждаше душевните терзания, а само чуваше отказа ѝ, та я отблъсна. Никога преди не бе го виждала такъв, ни насън, ни кога го лекуваше в колибата си – свил тесни устни, с тежък, навъсен поглед и ръце вкопчени една в друга.

– Добре – отрони се от устните му и внезапно взе решение – щом не щеш с добро насила ще те взема.

Метна се на коня с един скок, пресегна се и грабна жената та я тури пред себе си. Деница не усети какво точно стана след това, но една искрица от силата и се изплъзна, та удари Радомир. Той изохка, хвана се за гърдите и я изпусна, след което се сви върху седлото, а коня като да си знаеше сам пътя пое надолу към селото, оставяйки чародейката да лежи хлипаща на пътеката.

* * *

Нозете на Деница сами я отведоха до колибата, докато съзнанието ѝ бе премаляло от мъка, а вътре тя падна възник дървения нар, ни будна, ни спяща и остана да лежи на него. През туй време Радомир намери приятелите си седнали в кръчмата на сладка приказка и тежко вино, заобиколени от селските люде, които намираха за трижди по-странно от преди туй, че тез знатни момци отново се бяха върнали по техните земи. Но истинска глъч, се надигна, тогава кога Радомир, героят сразил чудовището пристъпи прага на портата, държейки в ръка устремите на своя кон. Очите му гледаха празно и неразбиращо, сякаш не човешко създание те гледа, а жив призрак в мъжка кожа, и макар Радомир да гаврътна набързо една бъклица с кърваво вино и заръча още за всички, то очите му продължиха да са все тъй оцъклени, като да са от елмаз. Дали, защото наистина не забелязаха, или защото видяха вино пред себе си, селяните не обърнаха внимание на странния вид на Радомир, но неговата дружина, която и до сега не знаеше крайната цел на посещенията веднага зърна разликата и се досети. Боляринът още дълго продължи да мълчи вторачен, но накрая нуждата да сподели и лозата на бай Стоян развързаха езика му, та той разказа всичко, дори и с подробности на дружината си, а те по-пияни и от него решиха, че не бива то тъй тая работа и като знаеха вече къде да дирят колибата, се приготвиха да тръгват, та

да убедят момата, че момъкът е харен. Селяните, къде подочули за какво става въпрос, къде изобщо не разбрали, къде и те подпийнали, викаха какви ли не неща, та накрая цяла група се надигна да ходи наедно с младите боляри. Макар и да го увещаваха, Радомир не поиска да тръгне с тях и не помръдна от мястото си, де остана заедно с по-мъдрите и стари люде от селото, които не виждаха смисъл да се лутат в гората по тъмно и по незнайни причини. А другите предвождани от Борислав, заедно с няколко кучета помъкнаха факли, за да осветяват пътя си и тръгнаха към гората.

* * *

Младата знахарка все тъй лежеше в несвяст, но някаква останала сила я върна обратно, когато невъобразима глъч заобиколи колибата й. Вече бяха стигнали отвън, но Деница така и не излизаше, та селяните се надпреварваха да разказват за живота й.

– Прокълната е още кога се роди, помните ли бурята! – извисяваше се оживен глас, и всички започваха да дърдорят за оназ чудовищна стихия и за смъртта на родителите й.

– Или кога била обладана в гората, като дете – казваше друг и в тоз час заприказваха за зли горски духове и нощни твари.

Борислав и Тидеон пристъпиха до сами вратата и извикаха с ясен глас:

– Дошли сме, жена на Радомир да те вземем.

Селяните наобиколиха колибата в очакване и тихомълком заговориха, за това, че заповядвала на животните, но в миг замъкнаха, кога Деница отвори вратата с немощен и болен вид, но все пак им рече властно:

– Вървете си в мир! Трябва да бъда сама.

Тидеон се присегна да я сграбчи, но тя затръшна навреме вратата, навярно скрепена с магия, защото колкото и силно да натискаха, не можаха да я помръднат. Тогаз вече във въздуха се чува викове на обвинение.

– Магесницата ни изостави преди години!

– Сигур тя е повикала онзи глиган!

– Не жена, а гявол!

– И нашите души ще вземе вещицата!

И тъй нейде от тълпата полетя факла, макар никой да не разбра кой я метна пръв, втора влетя през прозореца, та цял рояк ги последваха. Деница сбра цялата й останала сила и може би щеше да успее да отблъсне

всинца, но усети, че не може да причини подобно злияние, та тялото и се разтресе в тежки гърчове, но тя не нарани онез, що освирепели и оглупели не знаеха що вършат. А Деница в предсмъртна несвяст шепнеше, че им прощава.

* * *

Пламъците се протегнаха, изправиха се и затанцуваха водени къде от волята на вятъра, къде от собственото си желание да унищожават и отнемат. Сухата трева покрай колибата потъмня, нагъна се, започна да дими и се запали, тръгвайки към близките дървета. Огънят припука и се разгоря, обгърна близките буки, обсебваше храстите и поглъщаше тревата по пътя си, като че ли всичко бе жертвоприношение в негова чест. Ефирът се опи от миризмата на тежък дим. Изпод булото на пламъците една пеперуда разтвори криле, припърха и полетя, мигар бе недосегаема за тях, се понесе и избяга извън досега им. И някои ще ви кажат, че така се родило името на танца пеперуда по българските земи, с който и до ден днешен викат дъжд, а други ще отрекат, че не било точно тъй и по техните земи го знаят по друг начин, но всички се съгласят за това, което се случило подир туй. Невидимото виолетово сияние затрептя, издигна се над селото, гората и нивите, докато вихрушки от теменужен прах полепнаха по сгъстилите се темни облаци. Пламъците изгаснаха в мига, в който небето разтвори бездънна паст, от която изригнаха вятър и дъжд със сила невиджана от библейски времена. Въздухът се опи от дъха на гневна буря. Водата потече, бягаше, шуртеше и после заливаше всичко. Вятърът я следваше по петите, удушаваше, блъскаше и събаряше. Казват, че от тогава, поточето, в което се удави бащата на Деница се наляло с толкова вода, че и до ден днешен е пълноводна река. Стихията помиташе със себе си храсти, дървета, покриви, домашни животни, хора и къщи. Дядо Йовчо оцеля по чудо, като се беше хванал за своята изсъхнала кайсия, която се оказа небивало здрава. И макар и този път гръм да навести отново дървото, старческото му тяло, може би прежде калено от неговата чудата ракия, оцеля без особени травми. Дядо Дончо и баба Мара отплаваха качени на портата на своя обор, заедно с две свои кокошки. Горан се удави и не оцеля заедно още с мнозина люде, които намериха смъртта си този и идните дни. Лиляна и двете деца оцеляха сякаш по чудо. Тъй валя един полумесец време, като само тридесет човека се спасиха от природната стихия. Сред тях бе и Радомир. Макар да преживя всичко и по-късно се ожени за болярка, настинката, която смрази тялото му през тези двадесет дни, а може би и мъката по Деница го

остави бездетен и той намери смъртта си стар, останал сам на смъртно легло. Тъй бе турен край на един от малкото останали знатни болярски родове.

КРАЙ

© 2005 Димитър Н. Стефанов
© 2005 Никола Райков

Източник: <http://bezmonitor.com>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1902>]